

Motion till riksdagen 2019/20:3488

av **Magnus Jacobsson m.fl. (KD)**

med anledning av skr. 2019/20:72 Riksrevisionens rapport om Trafikverkets upphandling av drift och underhåll av statliga vägar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska se till att Riksrevisionens rekommendationer följs och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska se till att Trafikverket vidtar åtgärder för att motverka systematiska brister i upphandlingsarbetet som kan leda till för låga anbud vid upphandling av drift och underhåll av statliga vägar och tillkännager det för regeringen.

Motivering

Riksrevisionen har granskat Trafikverkets upphandling av basunderhåll för vägar. Granskningen redovisas i rapporten Drift och underhåll av statliga vägar – betydligt dyrare än avtalat.

Riksrevisionens övergripande slutsats är att kostnadsöverskridanden mellan upphandlade kontrakt och slutförda kontrakt är stora, drygt 40 procent, och att det finns systematiska skillnader som Trafikverket borde analysera närmare för att minimera kostnadsöverskridanden. Riksrevisionen anser att bättre kunskap om vilka underhålls-åtgärder som behövs skulle bidra till färre tilläggsbeställningar och till att Trafikverket kan arbeta mer effektivt med att minska kostnadsöverskridanden och därigenom få mer underhåll för pengarna.

Riksrevisionen rekommenderar att regeringen ger Trafikverket i uppdrag att analysera omfattningen och konsekvenserna av obalanserad budgivning inom baskontrakt för underhåll av vägar då granskningen visar att kostnadsavvikelserna inom detta område är extra stora.

Riksrevisionen rekommenderar också att Trafikverket tar fram en ny process för att systematiskt kvalitetssäkra det uppskattade arbetsbehovet i förfrågningsunderlagen så att det nyligen införda mätsedelssystemet verkligen används för att förbättra förfrågningsunderlagen och i förlängningen bidrar till en mer effektiv upphandling. Vidare rekommenderar Riksrevisionen att Trafikverket säkerställer att tillkommande beställningar dokumenteras på ett enhetligt sätt och att verket gör en nationell kartläggning av hur de används. Riksrevisionen anser att priser på tillkommande beställningar bör jämföras med avrop inom ordinarie konton för att det exempelvis ska gå att bedöma vilken typ av tilläggsbeställningar som medför störst kostnadsökningar. Vi ställer oss positiva till Riksrevisionens samtliga rekommendationer.

Osund konkurrens i Trafikverkets upphandlingar

En av faktorerna som Riksrevisionen har identifierat som påverkande för kostnadsavvikelserna för drift och underhåll är vilken leverantör som vunnit kontraktet. Det statligt ägda bolaget Svevia har vunnit en stor andel av de upphandlingar som Trafikverket annonserar.

I Svevias bolagsstyrning står att verksamheten inte ska bedrivas på ett sätt som utsätter övrigt näringsliv för osund konkurrens. Det kan inte anses som något det statliga bolaget lever upp till givet att Svevia är den största leverantören till Trafikverket när det gäller vägunderhåll, anläggning av vägar och vägmarkeringar. Enligt en rapport från Företagarna, som överlämnats till näringsutskottet, har Svevia vunnit 12 av 20 utav Trafikverkets upphandlingar gällande driftkontrakt för vägunderhåll.

Enligt samma rapport, som jämfört 193 genomförda upphandlingar, är Svevias snittavvikelse på alla lagda anbud 23 procent. Bolaget konkurrerar alltså med tydligt lägre anbud, vilket har medfört att privata företag helt avstått från att delta i upphandlingar där Svevia lagt anbud. När det gäller de tio största anbud som Svevia vunnit är det i hälften av fallen endast ett annat företag som har deltagit, att jämföra med det snitt på fyra företag per anbud som Konkurrensverket kommit fram till. Riksrevisionen nämner inga företag vid namn i granskningen men man pekar på systematiska brister i Trafikverkets upphandlingsarbete, vilket underlättar för låga anbud.

Vi föreslår därför att riksdagen ger regeringen till känna att regeringen ska se till att Trafikverket vidtar åtgärder för att motverka systematiska brister i upphandlingsarbetet som kan leda till för låga anbud vid upphandling av drift och underhåll av statliga vägar.

Magnus Jacobsson (KD)

Camilla Brodin (KD)

Larry Söder (KD)

Hampus Hagman (KD)

Sofia Damm (KD)

Marcus Jonsson (KD)

Magnus Oscarsson (KD)

Désirée Pethrus (KD)

Kjell-Arne Ottosson (KD)